СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6 КВІТНЯ 1948. — No. 79. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 6, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НЕМА ВИГЛЯДІВ НА ШВИДКЕ ПОКІНЧЕННЯ ВУГІЛЬНОГО СТРАЙКУ

Питсбург, 4 квітня. — Виглядає, що теперішній страйк шахтярів мягкого вугілля пошириться на всі майни, доки не буде признана майнерам пенсія на старість. Настрій між вуглекопами став більше ворожий внаслідок доручення президента Трумана, щоб департамент справедливости постарався за судовий наказ майнерам вернутися до праці на 80 днів. У тому часі будуть переговорювати в справі признання старечої пенсії. Предсідник майнерської юнії, Джан Л. Луїс, який мав видати наказ членам юнії до повороту до праці, вислав лист, в якім він ані не доряджує ані не відраджує страйку. Це викликало законний заколот, який бентежить вуглекопів і спонукує їх до ворожого настрою.

ВОЛЕС ПРИПИСУЄ АМЕРИЦІ ПОШИРЕННЯ КОМУНІЗМУ.

Бостон. — Генрі Волес, кандидат третьої партії на президента, який дістає головну підтримку від комуністів, обвинуватив президента Трумана, секретаря оборони Форестала й сенатора Ванденберга в поширюванню комунізму. Він сказав, що всі воєнні заряджения, придумані цими особами лише дратують по світі людей, які не хочуть нічого іншого крім миру й добробуту. „Теперішня адміністрація і двопартійна підтримка причиняються до поширення комунізму" розуміє Волес. Таку промову виголосив Волес на конвенції третьої партії, яка відбулася тут під назвою Прогресивної партії при співучасті 2,400 делегатів. — З Вашингтону наспіли вісті, що Джером Г. Спріґарн, головний помічник сен. Тейлора, зрезигнував з дальшого ведення справ сенатора, який є кандидатом на заступника президента підчас виборів Волеса.

СІОНІСТИЧНИЙ ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ.

Ню Йорк. — У неділю 4 квітня 40,000 ветеранів жидівського роду зійшлися з 13 стейтів до Ню Йорку на відбуття походу й паради з протестом проти занехання поділу Палестини в Обєднаних Державах. Яких 250,000 людей приглядалося походові. Потім відбулося віче в Медисон Сквер Парк, якому прислухувалося 100,000 учасників. Поліція каже, що це був найбільший здвиг народу в тому парку. На вічу промовляли: д-р Аба Гілел Сільвер, голова американського відділу Жидівської Агенції для Палестини, сенатор Овен Брустер з Мейн і бригадир генерал Джуліюс Клайн, комендант жидівських ветеранів.

6 ЧАРОК ГОРІЛКИ ТЕ САМЕ, ЩО 6 ПЛЯШОК ПИВА.

Шікаго. — Щоб зробити пересічного американця пяним, вистарчає випити 6 чарок горілки або 6 пляшок пива, як це стверджують комісії, які переводять досліди над пяними шоферами, коли провірюють причини автомобілевих випадків. Згадана кількість опяніючих алкоголічних напитків підносить з міст алкоголю в крови до .15%. При провірці урядовці кажуть підпитому візникові видихати повітря у гумовий мішок. Повітря переходить через цілу низку трубок, в яких находяться хемікалії. Реакція на хемікаліях показує, кількі є алкоголю в крові. Звідомлення про це оприлюднює Краєва Рада Безпеки.

РЕСПУБЛИКАНСЬКА ПРОГРАМА ПОДАТКІВ ВИГРАЛА.

Вашингтон. — У пятницю 2 квітня президент Труман заложив своє вето проти законопроєкту, переведеного обома палатами конгресу, для знижки податків в сумі 4.8 більйонів долярів. У своїм спротиві президент пригадав на потребу велетенських видатків для оборони країни, отже відмовлення видатків на таку ціль захитає повагою Злучених Держав. Та в 4 години після відчитання спротиву президента обі палати ухвалили поновно законопроєкт для знижки податків. У палаті репрезентантів голосування виказало 311 голосів за знижку, а 88 проти; у сенаті було 77 „за" а 10 „проти. Це є більше ніж дві третині потрібні до повалення вета президента та щоб законопроєкт став законом без його підпису. Податки мають бути знижені від 1 січня 1948, одначе тепер виплачена надвишка буде звернена щойно після оплати податків в 1949.

РОДИННІ СПРАВИ ЗМІШАНІ З ПОЛІТИЧНИМИ В ЦЕРКВІ.

Ню Йорк. — Д-р Джан Мелиш, пастор протестантської єпископальної церкви св. Тройці в Брукліні, знаний зі своєго про-совєтського наставлення, обороняв у неділю на проповіді в церкві свого сина, Вилієма Гаверда Меліша за його „позацерковну діяльність" в користь Совєтів. Син є співробітником при церкві, в якій батько є пастором і є головою Ради Американсько-Совєтської Приязни. Він повисилав листи до парафіян з агітацією за підтримку для Совєтів. Проти такої діяльности сина спротивився церковний комітет, одначе батько у проповіді став в обороні сина, кажучи що це є американська свобода висловлювати погляди.

СИСТЕМА СТЕЙТОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Олбені, Н. Й. — Губернатор Тамес Е. Дюї підписав два законопроєкти, які передбачують втримування стейтовим коштом цілої сітки шкіл, повязаних одною системою під назвою „стейтового університету". Має бути два роки колегій: одні з системою науки на 2 роки, інші на 4 роки. Стейт мав би доплачувати половину оснувательських фондів, а одну третину дав би на втримання. Закладовий капітал на таку ціль має виносити $200,000,000. Система ввійде в життя по році підготовчих студій.

Сенат приготовляє фонди на виконання пляну Маршала

Вашингтон, 4. квітня. — Сенатська комісія приділу почне вже на наступний тиждень переслухання знавців в справі придбання фондів для пущення в рух Пляну Маршала для допомоги чужинним країнам. Після того, як обі конгресові палати ухвалили цей Плян в однозвучній редакції в пятницю, 2. квітня і призначили разом $6,098,000,000 на видужання Европи і допомогу Китаєві, Туреччині, Греції та деяким іншим країнам, президент Труман підписав законопроєкт у суботу в приявності найвищих урядовців і представників конгресу. Підписуючи, президент сказав: „Оце є відповідь Америки на визов, кинений свобідному світові".

Сен. Стайлс Бриджес, голова комісії приділу, сказав, що департамент стейту має постаратися за економічних знавців як свідків перед комісією, не лише з Америки, але теж і з закордону. На підставі таких свідоцтв конгрес зможе устійнити висоту потрібних фондів незалежно від обрахунків департаменту стейту. Заки комісія найде джерело фондів, Корпорація Фінансової Реконструкції приділила до диспозиції департаменту стейту три більйони долярів на тимчасові перші потреби, получені з Пляном Маршала. У такий спосіб Програма для Видужання Европи може ввійти в життя якстій.

ТРУДНОЩІ МІЖАМЕРИКАНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В БОГОТІ.

Богота, Кольомбія. — Міжамериканська Конференція натрапила на деякі труднощі в складенні протикомуністичної резолюції, головно внаслідок опору Аргентини. Секретар стейту Злуч. Держав, Джордж К. Маршал, переводить розмови з делегатами південних американських републик, щоб найти спільну формулу для резолюції. Труднощі полягають у схрещуванні різнородних інтересів. Так Ґватемаля й Венесуеля хочуть переведення постанову, щоб европейські держави залишили свої колонії в Південній Америці. Делегати Аргентини не можуть заявляти своєї безоглядної солідарности з іншими американськими країнами, доки аргентинський конгрес не ратифікує договору з конференції з Ріо зперед року в справі загально-американської оборони. Інші делегати вказують на конечність фінансової допомоги від Злучених Держав на такій підставі, на якій оперта Програма Видужання Европи. Субота й неділя це був час на приватні розмови між делегатами і щойно на понеділок, 5. квітня, передбачене якесь рішення на самій конференції. Европейські затії большевиків впливають на обєднання настрою між делегатами.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ГОСТЕМ БРИТАНСЬКИХ КОРОЛІВ.

Лондон, 5. квітня. — З кінцем минулого тижня п-ні Елінор Рузвелт була гостем британської королівської сім'ї. З цієї нагоди відбувся цілий ряд товариських імпрез, в яких взяли участь, крім членів королівської сім'ї, теж головні керівники британської політики та давній королівський приятель, Вінстон Черчил.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ РЕГЕНТ ШУКАЄ В АМЕРИЦІ ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ.

Вашингтон. — Бельгійський князь-регент Карло і премієр Пол Анрі Спаак приїхали до столиці на конференцію з найвищими урядовцями в справі американської підтримки західній Европі в її змаганнях до оборони проти комуністів. Бельгійський міністер економічної координації, Пол де Ґрот, і бельгійський амбасадор Алан Кірк візьмуть теж участь в розмовах. Докищо бельгійська делегація перебуває в Вашингтоні приватно і щойно у вівторок привітають її урядово з усіми почестями. Не зважаючи на те, бельгійські делегати вже переговорюють з представниками департаменту стейту в справі договору на лад воєнного Ленд-Лізу. Кажуть, що Спаак буде домагатися від Америки повної військової допомоги проти комуністів.

Можливість зірвання совєтсько-іранських стосунків

СОВЄТИ ПРИПИНИЛИ СВОЮ ПАРОПЛАВНУ ЛІНІЮ ДО ІРАНУ ЧЕРЕЗ КАСПІЙ.

Тегеран, Іран, 5. квітня. — Совєтський Союз нагло припинив нормальний рух своєї пароплавної лінії через Каспійське море до Ірану та відкликав весь штаб цеї лінії, не даючи ніяких вияснень. В іранській пресі вишукаються здогади, що цей совєтський крок є наслідком совєтського невдоволення з американської місії в тій країні, що було теж причиною гострої виміни нот, та що це є вступом до повного зірвання совєтсько-іранських дипломатичних стосунків. Вчора в іранській пресі появилися нарікання на американську місію, що вона не багато іранцям допоможе, натомість може наробити їм багато клопоту, якщо б Совєти через неї справді зірвали взаємини.

ВІДНОВЛЕНО НАРАДИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Париж, 5. квітня. — Сьогодні тут почалися знову наради виконавчого комітету Конференції Господарської Відбудови Европи згідно з Пляном Маршала. Конференцію було перервано на кілька днів, щоби поодиноким делегатам дати можливість порозумітися зі своїми урядами щодо приготованого проєкту европейської господарської організації. Делегати, приїжджаючи до Парижа, виявили велике вдоволення фактом прийняття американським Конгресом Програми Европ. Відбудови.

МІЖНАРОДНА КРІЗА ГОЛОВНОЮ ТЕМОЮ БРИТАНСЬКОЇ ПРЕСИ.

Лондон, 5. квітня. — Міжнародна політична кріза, доведена до загрозливої гостроти останніми совєтсько-західними суперечностями в Берліні, занимає головні місця та приковує головну увагу британської публичної опінії, відставляючи на дальший плян всі інші важливі події.

ВАЖЛИВА МІСІЯ ТЕЙЛОРА У ВАТИКАНІ

ПРОБЛЕМА СКИТАЛЬНИКІВ БУДЕ ПРЕДМЕТОМ НАРАД АМЕРИКАНСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА З ПАПОЮ.

Рим, 5-го квітня. — Вчора вранці прибув на місцевий аеродром літаком з Мадриду спеціяльний висланник президента Трумана до Папи Пія XII., М. С. Тейлор. Місії Тейлора до Ватикану надається великого значення і хоча її держиться в повній таємниці, проте в місцевій пресі видвигається цілий ряд здогадів і логічних висновків. Тейлор залишиться у Ватикані кілька тижнів та відбуде з Папою цілий ряд важливих нарад, як у внутрішньо-італійських, так і міжнародних політичних справах. Разом з Тейлором приїхав до Ватикану теж американський знавець проблеми скитальників, Роберт Пелл, що свідчило б, що й ця проблема буде предметом нарад посланника президента Трумана зі Святим Отцем. Важливість місії Тейлора виявляється вже сьогодні з факту, що Папа Пій сам назначив конференцію з ним теж на післяполудневі години, що є тільки дуже рідким випадком у ватиканських звичаях.

ІНЖ. Д. АНДРІЄВСЬКИЙ ВИЇХАВ ДО ЕВРОПИ.

Ню Йорк, 5. квітня. — Інж. Дмитро Андрієвський з Бельгії, що був гостем на Пан-Американській Українській Конференції в Ню Йорку в листопаді минулого року, від'їхав сьогодні літаком з місцевого аеродрому назад до Бельгії. Під час свого чотиромісячного побуту на американському континенті, Д. Андрієвський відвідав цілий ряд українських громад, головно в Канаді, та дав цілий ряд докладів на українські теми та про потребу єдности між українцями. Безпосередньо перед своїм виїздом, в неділю 4. березня, Д. Андрієвський виголосив подібний доклад теж перед нюйорською публикою в шкільній авдиторії св. Юра. Він відбув цілий ряд інформативних розмов з представниками канадських і американських українців. Минулої суботи Д. Андрієвський був у Вашингтоні та відбув там деякі розмови з американськими і закордонними представниками.

УКРАЇНКА — ПРІМАБАЛЕРІНОЮ КРАЄВОГО ТЕАТРУ В АВСТРІЇ.

Зальцбрук, Австрія. — Місцеві „Останні Новини" довідуються, що Краєвий Театр столичного тирольського міста Інсбруку заангажував молоду українську танцюристку, Рому Прийму, в ролі прімабалеріни. Наша землячка виступає в цьому театрі вже від місяця січня, а її прізвище на афішах і програмах подається окремим „шлягеровим" шрифтом.

СОВЄТИ В БЕРЛІНІ ГОТОВІ ВИЯСНИТИ ТРАНСПОРТОВІ ОБМЕЖЕННЯ

РІШУЧЕ СТАНОВИЩЕ ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ; СОКОЛОВСЬКИЙ ОБІДАТИМЕ З МОНТГОМЕРІ.

Берлін, 5 квітня. — До краю напружене відношення між Совєтами і західними союзниками в Берліні, що повстало внаслідок совєтських домагань повної контролі транспорту західних союзників до Берліну і з нього та внаслідок рішучого й неуступчивого становища в цій справі західних союзників, головно Америки, вчора дещо злагіднилося, як Совєти виявили готовість вияснити положення в особистій розмові. Минулого тижня Совєти видвигнули домагання контролі військових транспортів західних союзників через совєтську зону на захід від Берліна. Аремика і Британія зупинили зразу транспорт, продовжуючи постачання до Берліна повітрям. Опісля здержано тільки пасажирські потяги, натомість вантажних Совєти не чіпали. Рівночасно в самому Берліні американські власті поробили відповідні протизарядження, блькуючи совєтський залізнодорожний центр, що находиться в американській зоні та встановлюючи контролю будького совєтського переїзду через американську зону. Вчора Совєти вже евакували згаданий залізнодорожний центр, як теж американці відкликали свою військову сторожу від нього. Напруження злагіднилося після проголошення тексту протестаційного листа американського шефа штабу в Берліні та відповіді заступника совєтського головнокомандуючого. У відповіді Совєти погоджуються в особистій розмові командантів вияснити подробиці транспортових обмежень, відкидаючи згори можливість зміни самого зарядження. Американський шеф штабу відповів, що він радо поговорить собі з большевиком, але відкидає будьяку дискусію на тему совєтського права контролювати американські військові транспорти. Рівночасно з британського боку повідомлено, що совєтський головнокомандуючий, маршал Соколовський, прийняв запрошення на обід в честь маршала Монтгомері, що матиме розмову теж з амриканським головнокомандуючим, ген. Л. Д. Клєсм.

МАСОВА ВТЕЧА НІМЦІВ ВІД СОВЄТІВ ДО ФРАНЦІЇ

Страсбург, Франція, 5 квітня. — Французькі власті сьогодні виявили, що протягом останніх двох місяців втеча німців зі совєтської зони у французьку й опісля через кордон до Франції прибрала загрозливо масовий характер. Багато з цих втікачів виявляють бажання вступити до чужинецького легіону.

ФІНСЬКІ ДЕЛЕГАТИ ВЕРНУЛИСЯ ДО МОСКВИ.

Москва, 4 квітня. — Сьогодні на місцевий аеродром вернулися з Гельсінок двох делегатів, що беруть участь у вимаганих Сталіном переговорах в справі договору „дружби і взаємної допомоги". Вони їздили до Гельсінок на пораду з урядом.

НІМЦІ В ПРОГРАМІ Ю.Н.Е.С.К.О.

Париж, 5 квітня. — Екзекутивна Рада ЮНЕСКО (Виховна, Наукова і Культурна Організація О.Д.) рішила сьогодні одноголосно включити Німеччину в свою програму. Британський, американський і французький військові губернатори дали на це свою згоду.

ІТАЛІЙСЬКА ВІЙСЬКОВА ОСТОРОГА КОМУНІСТАМ.

Багатомовні „військові паради" в Римі та інших містах.

Рим, 5 квітня. — На два тижні перед рішальними виборами в Італії, що мають відбутися в неділю, 18 квітня, італійський уряд вчора влаштував тут першу після закінчення війни військову параду, з виразною метою остерегти комуністів перед спробою будького насильства перед, чи після виборів. Під час паради в Римі 25,000 вояків, озброєних в наймодерніший воєнний виряд від танків і артилерії почінаючи, а на звичайній автоматичній зброї кінчаючи, дефілювали перед міністром оборони, переходячи опісля через найбільш „червоні вулиці". Подібні військові демонстрації відбулися теж у Флоренції і Турині, а раніше в Медіолані і Падуї.

КОНТРАБАНДА ЮГОСЛАВСЬКОЇ ЗБРОЇ ІТАЛІЙСЬКИМ БОЛЬШЕВИКАМ.

Рим, 4 квітня. — Вчора, кілька годин перед тим, як американський амбасадор Дон привітав в італійському порті Таранто 500-ний американський корабель, що привіз американську допомогу Італії, в порті Мольфетта італійські власті задержали інший пароплав, що приїхав з Югославії та привіз 400 скринь крісів і 4,000 скринь амуніції. Здогадуються, що зброя була призначена для італійських большевиків. Заарештовано залогу корабля та почато дохоження.

АБИ НАРІД МІГ СВОБІДНО ВИЯВИТИ СВОЮ ВОЛЮ...

Рим, 5 квітня. — Сьогодні повідомлено, що для забезпечення ладу і порядку під час виборів 18 квітня, італійський уряд змобілізує 330,000 осіб, з чого 150,000 будуть карабінєрі (поліція), а інших делегує армія. 180,000 будуть берегти виборчих урн в цілій країні, а інші будуть змобілізовані в „летючі бригади", які можна буде швидко перекидати з місця на місце.

ПРОБЛЕМА ЧЕХОСЛОВАЦЬКИХ ВТІКАЧІВ В ГОЛАНДІЇ.

Гаґа, Голандія, 5 квітня. — Від часу большевицького перевороту в Чехословаччині, тисячі чехів і словаків продерлися через кордони й опинилися на території Голандії, створюючи там складне положення для уряду, не приготованого на такий випадок. Вчора на цю тему забрав голос сам премієр країни заявляючи, що Голяндія радо прийме тих втікачів, головно студентів, що будуть одобрені американськими окупаційними властями в Німеччині.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ARMY DAY

Будь готовим до війни, як хочеш жити в мирі. Стара це засада, а хоч багатьома оспорювана, таки ще найліпша, як нема кращої розвязки. Якраз так є тепер з Америкою.

Американці відомі з цього, що дуже вразливі на мову про військо й збросння. Це нагадує їм зараз війну, а вони війну ненавидять. Одначе міжнародні події прибрали тепер такий зворот, який довів подавляючу більшість американського народу до переконання, що Злученим Державам треба бути в нинішню пору такими сильними, щоб з цею силою був змушений рахуватись кожний евентуальний напасник. Та це така важна справа, що для її вияснення загалові призначено цілий тиждень. Минулої суботи зачалися по цілій Америці різні торжества, присвячені американській Армії, або точніше, справі оборони Америки. Кульмінаційною точкою тих торжеств є „День Армії", який припадає на день 6 квітня 1948. На цей День призначена спеціяльна програма, яку підготовляють на місцях уже від довшого часу військові частини в тісній кооперації з різними патріотичними організаціями.

Тиждень Армії є тижнем освідомлювання найширших мас щодо потреби посилення американських збройних сил, як і щодо американських мирових цілей. Американський нарід мусить розуміти, чому треба збільшати свої збройні сили. Він мусить знати, яка небезпека грозить нині американській землі на випадок вибуху нової світової війни, коли то Злучені Держави стануть цілком певно воєнним тереном, не зважаючи на те, на якій землі війна зачнеться. Злучені Держави перебрали на себе теж і певні міжнародні зобовязання, які вимагають розміщення американських збройних частин у різних країнах світу, щоб таким чином вдержати мир і порядок у світі. Отже, коли в Тижні Армії будемо приглядатись різним військовим парадам з музикою, то маймо на увазі, що ці паради мають звернути нашу увагу на дуже важні проблеми: забезпеку Злучених Держав перед агресією і вдержання миру і свободи в світі. Ветерани, які будуть машерувати в походах, не будуть виявом цього, що Злучені Держави беруться воювати. Вони найменш охочі йти знов на війну! Ветерани будуть тільки маніфестувати, що „Сильна Америка — це миролюбна Америка", як це проголошено в закликах в справі „Тижня Армії". Якраз про цей клич будуть найбільше говорити в „День Армії", у вівторок, 6 квітня б. р.

Як легко догадатись, цього збросння не було б, коли би був спокій у світі, коли б не було „холодної війни", яка готова кожної хвилини перемінитись в „гарячу". Мілітарне поготівля, про яке тепер так багато мови в Америці, цілком певно не до вподоби американському народові. Воно коштуватиме теж і велику суму гроша, а це означатиме новий податковий тягар. Та виглядає, що іншого виходу нема. Совєти своєю агресивністю та розкладовою комуністичною пропагандою довели до цього, що свобода і незалежність є нині всюди в небезпеці. Щоб рятувати хоч тих, що ще на волі, треба бути готовим на всяку евентуальність, навіть на війну.

Мобілізація для миру й війни

Коли впродовж короткого часу вийдуть на денне світло хоч деякі подробиці з таких нарад чільних військовиків, як у Кій Вест, на Флориді; або в будинку Пентагону, в котрім приміщений секретаріят краєвої оборони, а накінець в Білому Домі, то кожен мусить поважно над цими вістками призадуматися. Це вже не „штучна кріза", про яку з легковаженням говорять большевики і їх попихачі, а щось важливе, на що вказують теж безупинні наради в конґресі та прикладні зізнання знавців і свідків перед різними комісіями. Щойно від отих свідків, які говорять для духової мобілізації загалу, можна довідатися щось такого, що повинно знати все громадянство. До таких справ належить теж мобілізація всіх сил на всяку потребу.

Для людей, які прибули в Америку з інших континентів, чи для американців, які мали нагоду жити в державах з постійною армією, приготованою станути до бою кожної хвилини, таке мобілізаційне домагання, як от Бернарда Барука, видвигнене перед сенатською комісією не представляє нічого нового. Барук сказав конґресові, що Америка повинна мати постійний мобілізаційний закон, на підставі якого можна б покликати армію, фльоту й повітряну силу до служби для оборони краю. Такі мобілізаційні закони на випадок конечности існували у всіх европейських державах і вони нікого не дивували. Але тут вони новиною.

В Америці плило життя іншим шляхом. Тут війна не була передбачена. Коли ж до неї приходило, то мобілізацію переводжено вже під час війни, а по її скінченні армія розходилася. Вертало нормальне життя, а населення й не думало про війну. Тому й не було в Злучених Державах постійного мобілізаційного закону. Щойно тепер настали інші відносини, а з з ними і потреба ухвали мобілізаційного закону. Підставою до такого закону став Акт про Оборону Краю, ухвалений перед кількома місяцями, коли то прийшло обєднання боєвих сил під проводом одного секретаря оборони. Одначе цей Акт відноситься лише до мобілізації боєвих сил, а не до загальної мобілізації на всіх ділянках праці й громадського життя.

Така війна, на яку тепер заповідається, це не війна армій, а війна, що її називають тотальною, цілковитою. Тому й підготова до неї мусить бути тотальна. Не лише треба подбати про боєві сили і зброю та виряд для них, але ціле населення мусить бути до неї готове. У першу чергу треба подбати, щоб справно працювали фабрики і щоб запевнене було постачання харчів. Водночас бусить бути забезпечене постачання ліків та шпитальний догляд, щоб недопустити до поширення пошесних недуг, які можуть до решти вигубити оставше при житті населення. Про все те має наперед подбати секретаріят оборони, бо всі згадані ділянки мусять бути поставлені під якусь команду, коли зайде конечність. І саме в тому буде полягати новітня мобілізація, про яку тепер говорять і пишуть.

Хай тепер ніхто не буде здивований, коли одного дня в фабриці зявиться представник уряду з Вашингтону і скаже виробляти продукти для воєнних потреб держави. Очевидно, що якщо буде час, то наперед будуть переведені переговори між урядом і підприємцем та буде заключений відповідний контракт. Держава, у якій влада править на підставі закону, не може допускатись насилля над своїми громадянами. Одначе в обличчі небезпеки, такі переговори не можуть тривати довго. Як буде ухвалений закон про мобілізацію промислу, тоді будуть заздалегідь назначені фабрики, які мають на випадок потреби перейти на воєнний стан і такі переміни не будуть потребувати попередних переговорів, бо такі речі будуть передбачені законом.

Саме тепер почала військова влада провірку 11,000 фабрик, щоб устійнити, котрі з них надаються до продукції для оборонних цілей. Кажуть, що після того провірка буде поширена на 15,000, а навіть і на 25,000 підприємств. Отже, це що тепер діється, не є нічим надзвичайним, а природним зарядженням. Коли б цього не було, не було б ніякого мобілізаційного пляну на випадок війни.

Та побіч мобілізаційного пляну мусить бути заздалегідь вироблений стратегічний плян. Це теж природне. Европейські держави мусіли мати виготовлені стратегічні пляни без огляду на це, чи жили з сусідами в згоді, чи на ворожій стопі. Вони мусіли заздалегідь мати з одного боку пляни для наступу, з другого для відступу. Такими плянами був безупинно зайнятий генеральний штаб армії і він мусів їх раз-у-раз доповнювати й переробляти, відповідно до політичного укладу міждержавних сил, чи навіть нових родів зброї.

Коли читаємо вістки про наради генеральних штабів усіх трьох ділянок збройної сили, то треба здогадуватися, що тут іде не про саму мобілізацію, а про складення воєнного пляну. Як узяти до уваги, що наступна війна буде справжня глобальна війна, то легко можна зрозуміти, що складення воєнного пляну на ввесь світ потребує не лише знання відносин в кожній частині світу, але теж приблизного знання сил тих держав, що опинилися за залізною заслоною. Силу противника треба знати наперед і ніколи її не легковажити. Як довго нема складеного стратегічного пляну, так довго держава не може починати війни, хіба що пускається на просту авантуру. Авантура в сучасних відносинах згори засуджена на катаклізм і на загибіль держави.

Коли даються чути голси, що „Америка не повинна ждати, аж ворог буде готовий, а заздалегідь з ним розправитися", то це голоси людей, які не мають поняття, що таке стратегія, що таке воєнний плян, ні не розуміють вимог новочасної мобілізації. Лише наглий наскок ворога оправдує наглу участь у війні для чисто оборонних цілей, хоч і такий наскок повинен бути передбачений, особливо в теперішнім часі. Якраз тепер іде в Америці підготова до оборони проти такої несподіванки.

Микола Чубатий.

Майбутність української культури в Америці

I.

Про культурні справи американських українців почулося майже одночасно на сторінках українсько-американської преси. Голоси назагал були одностайні, щодо цього, що культурні справи американських українців занедбані. Організації на місцях, що густою сіткою огортають американських українців, матеріяльно добре уфундовані, але хоч кожна з них має у своїм статуті постанову" про культурний розвій членів", ці постанови нині з невеликими виїмками не виконуються.

Центральні установи не є в силі подбати про культурний розвій свого членства, згуртованого в низових установах, коли немає заінтересування для своїх культурних потреб серед тисячних мас низів. Наші народні доми могли б стати справдішними американськими клубами і стати місцем не тільки товариської розваги, але також місцем культурних заінтересувань, дискусій та культурних підприємств. Але так не є. Бібліотека по наших місцевих товариствах в повному занедбанні. Колись хтось дбав про книжку, але нині її ніхто не потребує. Читалень, де була б по можливості вся українська преса, майже ніде немає. Матеріяльно добре ситуовані товариства нічого не роблять, щоби притягнути свою молодь до українсько-американської громади, відповідно дбаючи про заспокоєння її культурних потреб.

Автор тих стрічок, як редактор українсько-американського журналу "The Ukrainian Quarterly" добре знає, як українсько-американські низові установи цю справу занедбали. Нашою байдужністю довели ми до того, що цей журнал, видаваний, як усі признають, культурно, більше читає американців неукраїнського роду, ніж українських американців. Між пренумераторами того журналу тільки наших народних домів чи клюбів, що їх легко можна б порахувати на пальцях двох рук. Коли б так ці установи тільки одну десяту частину посвятили на культурні справи, що їх видається на всякі бенкети, приняття та інші розвеселення, то це вистачало б, щоб американські українці знов навязали дружні зносини з культурою народу, з якого походять.

Ця відсталість американських українців від рідної культури є теж одною із причин, що нові, свіжі імігранти не можуть легко включитись в життя своїх земляків, що живуть за морем від десяток літ. Новочасний українець привик вже до української преси, книжки, читальні, а того всього в Америці він не находить, тому не видить інтересу вступати в членство місцевої установи.

Культурне життя американських українців висихає та грозить цовним розгубленням; це ми найкраще бачили в часі війни, коли не було ніякого звязку з Европою. Культурне українсько-американське життя без власних корінців ниділо на очах.

Безперечно тепер справи покращали, бо в західній Европі найшлися сотні високо кваліфікованих культурних діячів; дехто вже й передістався за океан. Одначе саме це, що українська культура нині є на вигнанні, ставить нам як приказ національного обовязку подумати над оживленням українського культурного життя за океаном, щоб створити тут для неї базу перетривати лихоліття, коли б таке політичне положення українського народу в Европі потривало кілька десяток літ.

Говорячи про потребу оживлення культурного життя серед американських українців, не хочу тим сказати, що серед американських українців немає сестименту для давної батьківщини, для української землі. Не хочу теж сказати, що маса американських українців не є вже українською, патріотичною. Навпаки, щоденне життя дає забагато доказів, що американські українці люблять Україну та бажали б їй неба прихилити. Вказую тільки на те, що в цій частині нашого збірного життя наступило занедбання, яке слід направити. До 1939 року зі старого краю та з еміграції напливали постійно українські газети, книжки, твори мистецтва й це занедбання не впадало так в очі. Ситуація нині змінилася, коли на нас спала великої історичної ваги відповідальність стати резерватом для української національної культури — української науки, літератури, мистецтва, музики, тощо. Та на нас спав обовязок не тільки дати приют українській національній культурі, прогнаній з рідних земель, але також створити тут місце для дальшого її розвою на час лихоліття української землі, яке як віримо, є переходове.

Щоб найти для української культури місце захисту та дальшого розвою за океаном, треба підходити до культурного життя американських українців з двох сторін. З одного боку американські українці мали б стати цею громадською збірнотою, серед якої українська культура, прогнана з рідної землі, мала б найти свій захист, щоб колись повернути на рідні землі. З другого боку треба думати про культивування української культури серед молодого покоління американських українців.

Це два різні підходи й їх треба брати під увагу при розгляданні справ культурного життя американських українців. Одно є певний, що серед нової еміграції є більшість таких, що свій побут в Америці вважають за тимчасовий і мають намір повернути негайно на рідну землю, коли там політичні обставини зміняться. Це відноситься в першу чергу до свіжих імігрантів, діячів української культури, з яких напевно 80% поверне назад на рідну землю.

Та друга справа культурне життя американських українців, громадян Злучених Держав, здебільша вже тут уроджених або вихованих, що тут останутъ. Кожен, хто прожив в цій країні якийсь час, розуміє, що американські українці це вже іншого роду українці, які не можуть бути такими українцями, як европейські українці чи навіть ці імігранти, які найшовши тут тимчасовий захист, хотять вертати в майбутности на рідну землю. Перша справа є простіша, зате друга куди трудніша до розвязання. (Докінчення буде).

ВАЛЕРІЯН ПІДМОГИЛЬНИЙ

В ЕПІДЕМІЧНОМУ БАРАЦІ

Оповідання

б)

Ніч, коли сестра Пріся віддалася начальникові станції, була скляна й нерухома. Здавалось, дерева застигли в камінь і дихати було важко, мов повітря розвіялось пилом по вулицях. Квіти акації повними гронами падали на землю, знесилівши з тиші та своєї запашности. Так само, як і в денну спеку, тіло розкладалось у беззв'язкову масу, і скрізь панувала радість притоми й знесилення.

Захоплена цією радістю, Пріся гадала, пригортаючись до коханого:

— Досі я важко відчувала пружність грудей і не знала щастя мати їх розталими від пестощів.

Коли начальник станції, приголомшений сухим повітрям і коханням, добився до своєї хати, на плятформі його перестріла ліхтарникова дочка.

Та щовечора до глибокої ночі самотньо блукала по плятформі, бо інтеліґентних юнаків бракувало, а сільськими вона гребувала.

— Ну, хто виграв? — запитала вона.

Начальник станції запевняв усіх, що він їздить вечорами до вчителя гуляти в преферанс.

— Ми, — відповів начальник станції і спинився на хвилину — його здивував звук людської мови.

Мешкання його було з чотирьох кімнат, але дві ніколи не одмикалися, бо були непотрібні.

Начальник станції сів біля столу та видобув з шухляди записну книжку: „Порадник залізничника на рік 1910". Цю книжку він придбав ще на початку своєї залізничної карієре, але й досі там нічого не записав.

Сьогодні ж скоїлось щось таке, що треба було відбити на віки. Принаймні, начальник станції був твердо певний. Він розгорнув книжку на першій сторінці й написав:

„Квітня 3-го дня. Вночі я"

Далі він не міг висловити того, що таке ясне й велике стояло перед очима. Він закреслив усе та написав знову:

„Квітня 3-го дня. Вночі Пріся і я"

Він здивовано помітив, що всі потрібні слова зникли, а лишились тільки цілком нікчемні.

Зненацька він схилив голову й заснув.

Дочка ж ліхтарника ще довго никала коло станції, одна серед будинків, дерев та залізних смуг.

Тієї ночі чергувала сестра Ганнуся. У покоях було тихо; хворі не стогнали і не метушились у гарячці. Вони, як запаморочені, повитягались на ліжках, без сну й без руху. З вечора вони хвилювались, прохали розчинити всі вікна, прохали кислої води, а потім застигли, як риби на піску.

Сестра Ганнуся стояла біля вікна й дивилась туди, ді по степах конала спрагла земля. Вдень вітер хапав пил та грудки, люто кидав їх на наростки хліба, рвав, розкидав і сам розсипався.

Ганнуся не здолала більше триматись на ногах і лягла. Сон не приходив, хоч з утоми не можна було ворухнути пальцем.

Сестра лежала з розплющеними очима, а бачила тільки важкий, виснажливий дим, що, здавалось, заповнив кімнату.

Вона не помітила, як згасла свічка, і місяць крізь гущавину дерев блискучими трісочками розсипався на підлозі.

Раптом у кімнаті зашуміло, загуркотіло й війнуло холодом.

Сестра Ганнуся схопилась — надворі полосонув дощ.

❖

На другий вечір учитель сільської школи простував до бараку. Надворі було вогко й легко, трохи холоднувато після ранкового дощу.

Шляхом він перестрінув трьох ґімназистів та техніка, що вже вертавсь додому.

— Чого ви так рано? — здивувався учитель.

— Годі вже ходити, — відповів технік басом. — Справа безнадійна.

Ґімназисти були сумні й мовчали.

— В чому ж річ? — спитав учитель.

Технік раптом зробився гострий і розлютований.

— Річ у тім, що треба було б вам бачити, як вони кинулись одне на одного сьогодні! З нами вона навіть привітатись забула.

— Це просто неввічливо, — додав один з ґімназистів.

Всі скупчились, стали близько один до одного, як одна щільно з'єднана родина ображених і лукаво обдурених у своїх сподіваннях людей.

— Так ви підете туди ще? — питав технік вчителя. — Ми постановили бойкотувати її, це ж свинство — не привітатись.

Учитель стояв блідий і неприродно витягнутий.

— Ні, я не піду туди, — сказав він. — Я піду на беріг попитати риби.

Юнаки пішли ґіть. Кожний з них не міг примиритись з тим, що він так жорстоко і нахабно обдурений.

А вчитель підтюпцем подався до саду: щось підказувало йому, що там він знайде Прісю та її кохання.

— Хоч подивлюся на їх, — гарячково думав він, — хоч ударю його, хоч крикну їй щось образливе.

В садку його опанував страх і сором. Він спинився й поволі пішов назад до школи. В одну мить він знесилив і йшов, хитаючись, з бадужою посмішкою на обличчі.

Коло школи він опам'ятався. Спокійно одімкнув дверину, пройшов через клясу у свою кімнату і сів на ліжко.

Він почав розуміти, що Пріся з'явилась тут через пошесть, через зойки людського болю і смерть. І всі вони там, у бараці, існують тільки з лиха людського та прокляття.

❖

Сестра Пріся цілими днями ходила зосереджена, і сміх її вже не турбував ані саду, ані будинку, де жив увесь медичний персонал.

Тількиж в бараці днями чергувань до Прісі верталось її дитяче недбальство та нестримана ласкість, що чарівно полегшувало найтяжчі муки. Легко ходила вона по покоях, як коханка нахилялась над хворими і з очей бачила, чого той бажає. З непідробленою щирістю метушилась вона, щоб допомогти озвірілій із болю людині. (Далі. буде).

Олег Чех.

ХТО ЗАБРЕХАВСЯ?

ЩЕ ПРО ЗРУЙНУВАННЯ КИЄВА.

Напочатку лютого ц. р. „Свобода" надрукувала мою статтю про те, як большевики руйнували Київ. Органи большевицької пропаганди в Америці — „Громадський Голос" і „Укр. Щоденні Вісті" поспішилися розляпти цю статтю. Недавно я одержав число „Гром. Голосу" за 15. лютого, де моїй статті присвячено мало не цілу сторінку. Цікаво розглянути, як ця газета намагається поставити справу.

І загальний тон, в якому витримано статтю „Громадського Голосу" і звичайнісіньке шахрування з матеріялом — замовчування одного і передавання другого в спеціяльно скаліченому вигляді, з половини речення, — і спосіб аргументації з посиланням на „авторитети" — все це характерне для большевицької преси в цілому. „Громи", кидані на адресу моєї статті доводять, що большевикам вина дуже допекла, бо зачепила ту сторону їхньої „діяльности", яку вони намагаються приховати від усього світу і переконати всіх що то, навпаки, робота їхніх ворогів.

Але вже весь світ поволі дізнається, що тільки соромливе приховування своїх злочинів (і приписування їх своїм ворогам, коли ці злочини виходять на світло) відрізняє тоталітарний большевицький — Сталінський режим од тоталітарного нацистівського — Гітлерівського — режиму, який у своїх злочинах проти людства й культури ні від кого не ховався.

Большевики скрізь — і у себе вдома і в інших країнах, самі й через своїх друзів, старанно проводять лінію, яка однаково придатна так для критики як і для пропаганди: „Хто нас не хвалить, той — наш ворог". А на того, хто пише щось неприємне для большевизму, зараз же виливаються найбрудніші помиї з комуністичних каламарів.

І ось „Громадський Голос" намагається переконати своїх читачів, що розповідати про відомі сотням тисяч Киян факти безоглядного нищення большевиками будівель Києва і задово перед війною і як туди щойно вступили німці, це значить... „немов рідна мати, захищати німців"!

Я писав, як большевики за здалегідь складеним планом руйнували Київ, а німці намагалися зберегти його — столицю щойно занятої ними тоді майже цілком України — для себе, щоб потім зробити його чисто німецьким містом. Отже, для большевиків, які свою „роботу" тепер приписують німцям, я є „вибілювач німців" і мало що сам не фашист. Інша справа була б, якби я написав щось про вже загально відомі факти звірячої й варварської поведінки самих нацистів в Україні!

Але доводити, що большевики самі не втекли у своїй поведінці від нацистів, а де а чому їх і перевищили — цього вони стерпіти не можуть! Не можна припустити, щоб їхня брехня розкривалася!

Був собі Краківський слідчий в надзвичайних справах, суддя Мартіні. Польський уряд у Варшаві доручив йому в 1946 р. розслідувати справу совєтського масового морду навесні 1940 року декількох тисяч старшин кол. польської армії, трупи яких віднайдено в 1943 році в Катинськім лісі на Смоленщині (в Росії). Большевики, зайнявши Катин знову, звалили все на німців, намагаючись знищити всі сліди того, що та масакра є совєтська робота. Варшава сподівалася, що Мартіні ствердить слова большевиків. Але він чесно й сумлінно поставився до справи і купою документів довів, що винуваті большевики, а не нацисти. Отже, большевики в Польщі розправилися з ним напочатку 1947 року за те, що він, на їхнє поняття, „захистив і обілив німців".

Так само будуть вони твердити, що „захищає й обілює німців" той, хто розповів би, як німці в 1943 році розкопали в Україні, за вказівками й перед очима населення Вінниці, масове кладовище жертв НКВД, де знайшли тисячі трупів людей, арештованих НКВД ще в 1937 роках; багато з тих трупів місцеве населення пізнало. Большевики намагалися, так само, знищити пізніше всі докази що до Вінницьких могил, і ніхто не суперечило теперішній совєтській версії, немов масовий морд у Вінниці — свіжа справа німецьких рук.

Це цілком нагадує тактику базарного злодія, який, коли його помітили, перший починає репетувати „Держи злодія!" — старий відомий прийом, який Сталінові легко вживати, бо Гітлер у своїх ділах мало від нього самого відрізнявся.

Тому, хто в розмові з комуністами згадує, напр., про рабські табори большевиків, де гине одна десята частина всього населення, про штучно створений голод 1932-1933 років та про інші подібні речі, які большевики не бажали б виносити на світло денне, трудно закинути „захист і обілювання німців". Отже, комуністи кричать йому в вічі, що цього не може бути і що він бреше. Він, за їхніми словами, є попихач капіталістів і просто фашист.

Руйнування й нищення большевиками всього при їхній втечі з України від німців в 1941 році і ще довоєнні нищення культурно-історичних пам'яток українського народу, табори рабської праці, штучний голод 1932-33 років, Катинь і Вінниця і безліч інших „досягнень соціялістичного будівництва в найщасливішій з країн" є речі одного порядку і ділом одних і тих самих рук.

З метою зменшити враження від моєї статті, „Громадський Голос" запевняє, що буцім би то мене взагалі не було в Києві в описаний мною час і називає мене „мітичним" свідком. Большевики забувають що я — не єдиний свідок тих злочинів, що в Європі є сотні тисяч таких свідків, що частина їх потрапила і до Америки і що ці свідки теж не будуть мовчати.

Почуваючи непереконливість своїх власних тверджень і намагаючись їх підтримати, большевики завжди дуже охоче посилаються на чужі авторитети. Так і в даному разі. „Громадський Голос", щоб додати ваги своїм словам, покликається на авторитет цілого ряду досвідчених кореспондентів в різних американських та інших газет, що бачили руїни Києва... ...вже по вступі до нього совєтських військ, наприкінці 1943 року. Ці журналісти, при всій їхній досвідченості, не бачили на власні очі процесу руйнування Києва, а прийшли після всього і мусіли писати про все те за інформаціями, одержаними вже за совєтської влади.

Це точнісінько так, як американські большевицькі газети пишуть про „заможне й щасливе життя на Радянській Україні", не бачивши його увічі і не відчувши на власній шкірі, як підсовєтський громадянин, а лише виключно за совєтськими інформаційними джерелами.

Хто знає життя під большевизмом із власного досвіду, той добре знає і справжню ціну усій цій совєтській інформації, заздалегідь приготованій за вказівками й контролею НКВД. Вона завжди призначена для пропаганди, будь то інформація для американських військових кореспондентів чи для американських большевиків. Бреше не той, хто вірить джерелам совєтської інформації. Бреше той, хто цю інформацію тримає під цензурою і всіх свідків на місцях, все населення, тримає під контролею НКВД. А що ці місцеві свідки не завжди знають наперед, що „начальство" хоче, то часом трапляється конфуз...

Так, у 1943 році кореспондентові Ню Йорк Геральд Трибюн, Морисові Гіндус, один такий „свідок" розповів, немов би то німці знищили Лаврську Успенську церкву незабаром по вступі до Києва, у вересні 1941 року. А в 1947 році Олекса Полторацький розповідав Джанові Стейнбекові з тої ж газети, про ту саму церкву, що німці її буцім би то знищили, коли залишали Київ, тоб то в осені 1943 року.

Отже хто забрехався?

Зїзд Українських Січових Стрільців

На скитальщині, в місті Регенсбурзі, відбувся в днях 31. січня і 1. лютого 1948 р. перший Зїзд Українських Січових Стрільців на еміграції. На Зїзд прибуло 56 старшин, підстаршин і стрільців Легіону УСС. На Зїзд наспіло теж і багато привітів. Метою Зїзду, як подано в комунікаті Секретаріяту Союзу УСС, було створення організації УСС-ів, обговорення важливих питань, звязаних з теперішнім положенням української політичної еміграції, а зокрема справи найближчого майбутнього стрілецької сімї. Зїзд пройшов у щирій дружній атмосфері й піднесеному настрої. Він був наявним свідоцтвом братнього духа й повної гармонії, яка перед 34-ма роками єднала усіх УСС-ів у військовий Орден. На Зїзді рішено оснувати товариство „Союз Українських Січових Стрільців", прийнято статут товариства й вибрано керівні органи. Головою Союзу вибраний д-р Никифор Гірняк, колишній кошовий отаман УСС-ів.

1. До Рідного Народу в Батьківщині:

Українські Січові Стрільці на еміграції, зібрані на своїм Зїзді в Регенсбурзі в днях 31. I. і 1. II. 1948 р. шлють Тобі, Рідний Народе, в Батьківщині, гарячі привіти з далекої чужини, куди загнала їх лиха доля. Як перед 34-ма роками, у хвилині першої світової хуртовини, ми станули на сторожі Твоїх непередавнених прав до вільного життя на своїй землі по своїй волі, так і сьогодні ми готові всі наші сили віддати на оборону цих прав. Ми шлемо сьогодня наші гарячі молитви до Всевишнього й Січової Покрови, щоби дали Тобі, наш многострадальний Народе, сил перетривати найтяжче за весь час Твого існування лихоліття й діждати віднови Твоєї Державности під проводом Твого легального Уряду.

2. До Української Повстанчої Армії в Рідній Краї:

Українські Січові Стрільці на еміграції, зібрані на своїм першім Зїзді в Регенсбурзі шлють Героям Української Повстанчої Армії в Рідним Краї сердечний вояцький привіт.

У найтяжчому положенні Батьківщини Ви, не жаліючи ні сил, ні крови, ні юного життя, куєте нову ланку у світлій традиції нашої боротьби за найвищі Ідеали Нації.

3. До Української Політичної Еміграції:

Українські Січові Стрільці на еміграції, зібрані на своїм першім Зїзді в Регенсбурзі звертаються до всієї нашої Політичної Еміграції з гарячим закликом спрямовувати всі сили й засоби — як це було підчас нашого першого Зриву до Волі — на обєднання нашої спільноти на вигнанні і твердо обстоювати внутрішнє замирення й правопорядок у вашому зорганізованому житті. В цьому вбачаємо найпевніший шлях до здійснення нашої національної мети.

4. До Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині:

Українські Січові Стрільці на еміграції, зібрані на своїм першім Зїзді в Регенсбурзі пересилають привіт Центральному Представництву Української Еміграції в Німеччині, як уповноваженому представникові українського зорганізованого Громадянства і його многогранного життя на еміграції.

Стоячи на становищі необхідної консолідації й координації всіх наших культурних і політичних сил, ми ставимо себе в розпорядження Ц. П. У. Е. в допомогу для переведення намічених Ц. П. У. Е. замірів і завершення так важної і важкої у нинішній час, а так відповідальної перед історією праці для добра нашої Батьківщини.

5. До Злученого Українського Допомогового Комітету Америки:

Українські Січові Стрільці на еміграції, зібрані на своїм першім Зїзді в Регенсбурзі пересилають Проводові ЗУАДК-у й згуртованим у ньому Комітетам ЗДА, Канади й Південної Америки свій щирий привіт у глибокому переконанні про незмірність української життєвої сили та в глибокій вірі в остаточну перемогу Правди і святих Ідеалів нашої Нації.

6. До Українських Комбатантів на чужині:

Українські Січові Стрільці на еміграції, зібрані на своїм першим Зїзді в Регенсбурзі почуваючись одною з клітин Української Комбатанської Сімї, щиро вітають усіх Українських Комбатантів, розкинених по всьому світі і бажають їм осягнення намічених задумів та остаточного здійснення наших Національних Ідеалів.

7. До Українських Січових Стрільців у всьому світі:

Українські Січові Стрільці на еміграції, зібрані на своїм першім Зїзді в Регенсбурзі щиро вітають своїх Товаришів Зброї, які — хоч і розкинені по всьому світу — далі творять одну Стрілецьку Сімю. Чимало їх за океаном виявило щире співчуття до важкої долі своїх Товаришів Зброї й всієї нашої політичної Еміграції в Европі. Хай же наше єднання кріпить наші сили й наближує хвилину переможного повороту на нашу Вільну Батьківщину!

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Як їх подають совєтські джерела).

ХТО ЦЕ ТАКИЙ БУРЖУЙ?

В одному з останніх номерів київської „Радянської України" надруковано велику статтю з лайкою на французьких політиків, що співпрацюють з Америкою. Стаття починається філософічним міркуванням, хто це такий буржуй.

„Буржуй — це космополіт, що продає інтереси своєї батьківщини та своєї нації, коли тільки має з цього особисту користь. Його батьківщина там, де йому добре. Правдиві демократи — полум'яні патріоти своєї батьківщини, захисники свого народу".

ЩЕ ТОМУ РІК ХВАЛИЛИ, СЬОГОДНІ ГАНЯТЬ.

Львів. — Тут відбулися збори музик і композиторів, на яких піддано гострій критиці оперу Мураделі „Велика Дружба" та хвалено мудру постанову ЦК ВКПб, що осудила цю „шкідливу" та „антинаціональну" оперу. Ще тому кілька місяців ця опера йшла у львівському театрі і ті ж самі музики розписувались про її геніяльність.

В СТОЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО МАНІФЕСТУ.

По селах і містечках УССР відбуваються святочні сходи, доповіді та засідання з нагоди століття проголошення комуністичного маніфесту. Зокрема багато уваги присвячується цим „святкуванням" в західних областях УССР, де населення ще мало обзнайомлене з маніфестом. Поодинокі робітники та заводи приймають зобов'язання виконати з цієї нагоди окремі робітничі норми.

БАЧИЛИ ДУЛІ НА ВЕРБІ...

Після тримісячного побуту виїхали з УССР представники українських „прогресивних" (читай: комуністичних) організацій в Америці й Канаді. Перед від'їздом один зделегатів Ракочий говорив через київське радіо-висилью до українців, що живуть за кордоном. Делегація побувала в усіх областях УССР, а зокрема довше задержалася на західньоукраїнських землях, де оглянула знищення заподіяні війною. Ракочий аж захлиснувався, захоплюючись „щасливим, радісним життям" УССР, відбудовою господарства, колгоспним ладом, розквітанням української культури тощо. Не забув він також вилити відро помий на українських націоналістів, що в цілому світі ширять неправдиві вістки про УССР. Цікаво, що при всьому захопленні Ракочий не виявив ніякого бажання залишитися в УССР, а вернувся до Америки.

СМОЛИЧ ПОПИСУЄТЬСЯ.

В останньому числі „Сучасне й минуле", політичного місячника, що його видає спілка письменників УССР, надруковано статтю Юрія Смолича п. з. „Ще одна недипломатична нота", в якій автор лає бандерівців за те, що вони вислали ноту до американського міністерства закордонних справ з просьбою признанати членам УПА, які прийшли до Німеччини, право азилю. Автор лає і міністра Маршала, і американський уряд, і українську дивізію; і Союз журналістів в Регенсбургу, і українських студентів, що студіюють в Еспанії. Вкінці він виливає цілі потоки помий на українських націоналістів („гітлерівські виплодки, що їх усиновив Маршал").

КОРОТКІ ВІСТКИ.

— В останньому числі „Літературної газети" надруковано статтю Романюка п. з. „Пристосування до національного письменства", у якій автор обговорює націоналістичні ухили у творах письменника Івана Сенченка.

— У Львові відкрито виставку пам'яток Києва, що зображені у 200 картинах.

— Вже закінчується будова газопроводу Дашава - Київ. Бракує ще всього 7 км. проводу.

— В Херсоні організовано дослідну станцію годівлі каракульних овець.

— На Запоріжжі відбудовується завод „Електро-спецсталь", що має продукувати нержавіючу сталь.

— У Львові відбувся курс для редакторів обласних газет західних областей УССР.

— У Станиславові відбулася прем'єра Гоголевого „Ревізора".

— Уряд УССР постановив збудувати завод для виробу пеніцеліни.

— В книгарнях УССР появилася книга про оборону Одеси в часі останньої війни.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Український Дім на Савт Сайд.

Дня 14. березня мала наша громада велику радість, а спричинило її відкриття на Савт Сайд власної домівки, Українського Дому, який повстав заходами 230 відділу У. Н. Союзу, а зокрема його уряду на чолі з п. Іваном Бріяцом. Доконано великого діла. Коли я прибув на отворення і побачив великий здвиг народу, то сам не міг з дива вийти, звідки взявся цей гарний три-поверховий дім, але здивувався куди більше, як ввійшов до середини і поглянув на прекрасне уряджения дому. На першім поверсі дуже гарна галя, святочно прибрана американськими та українськими прапорами. На сцені повно квітів. Галя набита народом.

Свято відкрив коротким привітним словом предсідник відділу, І. Бріяц, а по привіті відспівано американський гимн. Дальше проводив програмою відділовий лікар, д-р Тимочко, який тішиться загальною симпатією не тільки серед українців, але й в цілому місті, що пізнати хоч би по тім, що вже його двічи вибрано міським лікарем. Потім наступила концертова програма, в якій виступила солістка п-нна Ольга Васько з українськими та американськими піснями в супроводі піяна п-ні М. Васько. Спів її нагороджено довгими оплесками.

Офіціяльно відкрив дім мейор міста, Чарлз Р. Гендерсон, зложивши привіт відділові та подяку від міста за таку гарну нову будівлю. Молоденькі члени У. Н. Союзу і відділу, Джені і Волтер Декович, відтанцювали кілька народніх танків. Потім більшу промову про У. Н. Союз та те, що він зробив і робить для українського народу в Америці й в світі, а ще зокрема для нашої молоді, виголосила п-нна Ґеновефа Зепко з Акрон, Огайо, молода головна радна У. Н. Союзу. Вона згадала за здобутки старого покоління і взивала молодь це пошанувати, зберегти і поширити. Закінчила вірою, що молодь це все зробить, бо в її серці живе український дух.

Потім складали привіти представники різних організацій. Від Політичного Клюбу п. Юрій Присташ, від Горожанського Клюбу п. Теодор Періґ, а 274 від. У. Н. Союзу п. Михайло Лупушинський, з 348 від. У. Н. Союзу п-ні Варвара Дубас, з 45 від. У. Р. Союзу п. Василь Гринько, а від 124 від. У. Р. Союзу п-ні Марія Морозко. По їхніх побажаннях ґратулювали 230 відділові шериф Елзер, суддя Бекенбак, судовий клерк Бил Квицлен, а п-ні Юлія Войтович закінчила цю частину ще й окремим словом від жіноцтва. Секретар відділу І. Павловський прочитав ще привітне письмо з Филаделфії від п. Степана Олеся, який колись жив в Йонґставн і був активним громадянином на Савд Сайд.

Потім гості пішли на другий поверх на гостину, засідаючи до гарно прибраних столів, де було подостатком усього добра. Предсідник покликав на тостмайстра п. Михайла Мушинського, який добре усіх розвеселив. Теж і в часі гостини промовляли різні американці, головно кандидати на різні уряди. При кінці зложив ще мейор міста подяку жінкам за так гарно влаштовану гостину, а присутним за громадну участь.

Танці відбувались на першім поверсі до пізної ночі, а інші гості оглядали дім та проводили час на товариській гутірці, радіючи з нового українського здобутку.

Присутній.

ТОЛІДО, ОГАЙО.

З весілля на скитальників.

Дня 6. березня відбулось вінчання панни Ольги Чорної та п. Кароля Вагеня. На весільній забаві було також багато гостей англійського походження. На другий день родичі молодої гром. Михайло і Михайлина Чорні, запросили кревних та ближчих знайомих на гостину до свого дому. По зложенні побажань молодій парі п. Іван Пелехатий згадав про тяжке положення наших скитальників, яких недоля викинула з їх рідної землі. Про них, казав бесідник, треба памятати при кожній нагоді й збирати для них жертви.

Колектою занялись п-ні Д. Блясецька та Марія Пелехата.

Жертвували: М. Чорний $20; О. Ваген $10; по $5: М. Юркевич, П. Юркевич, М. Блясецький, М. Скотинський, І. Пелехатий, М. Корнова, А. Медецька; С. Медецький $3; М. Космина $2; по$1: К. Космина, Ю. Космина. — Разом $72.

Гроші переслано до ЗУАД Комітету в Филаделфії.

Михайло Блясецький.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа **доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.**

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

13,412 Дверій Миколи з с. Вівни (Стрий) від Гузуляк Матвіїв Олександри.

13,413 Гавриличко Андрія і Юрка з с. Глинниці (Яворів) від Гавриличко Анни.

13,414 Дмитрів Мартина з с. Дуброви (Долина) від Дмитрів Михайла.

13,415 Скоморовський Михайла, Костюшко Михайла, Красножон Доні з с. Стриганець (Товмач) від Данчак Скоморовська Калини.

13,416 Гримак Онуфрія в с. Футорів (Любачів) від Петриця Гримак Анни.

13,417 Іванів Петра з с. Чучман (Камінка Струмилова) від Кусий Степана.

13,418 Дмитрів Мартина з с. Дуброви від Дмитрів Михайла.

Soldier-Photographer Making an Enlargement

This student in The Armored School Training Literature and Reproduction Branch, Fort Knox, Ky., is working in a modern and well-equipped laboratory. Under the careful supervision of an expert instructor he makes an enlargement of a picture which will appear in a film strip to be used in the training program of the school.

13,419 Калиновський Івана, Антона, Пелагії, Олександра, Сергія, Федора і Василя з с. Заболотець від Шпендік Івана.

13,420 Грабаровський Луки з Несвіча (Луцьк) від Грабаровський Івана.

13,421 Марців Анни д. Степана з с. Тарнави (Турка над Стрием) від Єтчак Василя.

13,422 Дубас Андрія з с. Виписки (Перемишляни) від Войчак Льва.

13,423 Бутрин Степана і Захарія с. Михайла з с. Чистилова (Тернопіль) від Ясіновський Павла.

13,424 Дорогобужець Юліяна з Тучина (Рівно) від Радовенчук Еверимія.

13,425 Пелех Марії і знайомих з с. Тростянець (Золочів) від Коваль Івана.

13,426 Ґаба Івана і Юрія з с. Липки (Горлиця) від Ґеба Дмитра.

13,427 Бартків Теклі з с. Волощини (Підгайці) від Бартків Миколи.

13,428 Круль Петра з Ґарбузів (Зборів) від Круль Петра.

13,429 Барабаш Ясько з с. Заруддя (Тернопіль) від Босий Василя.

13,430 Чоловський Пилипа, Копачевський Василя, Дзаваґа Тимофія, Трач Петра, Адамовський Василя, Винник Василя, всі з с. Довге Войниліввське (Калуш) від Дзаваґа Миколая.

13,431 Табачук Михаїла з с. Томашівців (Калуш) від Табачук Василя.

13,432 Ґелета Івана з с. Крива (Горлиця) від Ґелета Петра.

13,433 Джус Степана і Григорія з с. Джуси, Камінка-Лісна (Рава Руська) від Галан Палагії.

13,434 Рідних і знакомих з Дрогобича просить о афідавіт Драгущак Ярослав.

13,435 Чех Йосифа з с. Балинці (Коломия) від Чех Івана з с. Улашковець.

13,436 Намісняк Юрка з с. Смільник (Сянік) від Шарак Федора.

13,437 Доробька Анни з с. Дотра (Сянік) від Ґбур Степана.

13,438 Собчишак Василя з с. Жеґестова (Новий Санч) від Семаняк Марії зам. Кушка.

13,439 Бурак Костя з с. Тростянець (Добромиль) від Бурак Парані.

13,440 Зварич Василя від Зварич Степана з с. Погребець (Зборів).

13,441 Федів Анни з с. Мошковець від Стефанюк Михайла.

13,442 Братусь Андрія, Опаленський Степана з с. Бушкович (Перемишль) від Братусь Марії зам. Маселко.

13,443 До таборових управ на скитальщині. від відділу розшуків при ЗУАДКомітеті проситься звідомити по таборах, що Шуманська Стефку з с. Грусятич (Бібрка) пошукує її вуйко з Америки Турчин Григорій.

13,444 Бода Софії (Соні) в с. Ділієва (Станиславів) від Заяць Марти д. Юрка і Анни.

13,445 Кусь Гринька і Володимира з с. Гумниськ (Теребовля) від Боднар Володимира з с. Семенова.

13,446 Дмитрів Івана від Дмитрів Олі.

13,447 Процак Анни з с. Воля Ґурянська (Борибріт) від сест. доч. Папічак Анни.

13,448 Федорко Марії зам. Бабич і Бучок Анни з дому Бабич від Бабич Олекси з с. Вовче (Турка над Стрием).

13,449 Мельник Ольґи з дому Гончарик з с. Ланівці (Кремянець Вол.) від Фурманюк Михайла.

13,450 Лис Томи, Петрашко Олекси і Юрка з с. Жиполів (Ярослав) від Лис Івана.

13,451 Іваночків Івана ур. в Хусті (Закарп. Україна) від Іваночків Марії.

13,452 Громадян з Яйковець (Жидачівщина) просить відізватись колишний парох о. Боднар Юрій.

13,453 Янів Катерини, Анни і Миколи з с. Стрільбич (Стар. Самбір) від Баґіль Евфрозини.

13,454 Односельчан з с. Пака.

13,455 Марців Насті сестри з с. Соколик (Турка) від Марців нівці (Борщів) від Івасюк Марії (Гайсонова) зам. Малицьюрка.

13,456 Черкавський Михайла з с. Сасова (Золочів) від Верхоляк Евгена.

13,457 Макарович Йосифа з с. Яцівки (Товмач) від Гутник Северина.

13,458 а) Яцків Марії з с. Хартонавець (Заліщики) від Яцків Станислава.

13,458 б) Волошакевич Анни, Горновський Михайла ,Басевський Дмитра, Завадяк Степана, Баховський Павла, Мельнічик Павла і Фабрика Дмитра (переб. у Филаделфії) від бувшого горожанина Америки тепер засланого (каліка) Крупа Миколи і Анни Волошакевич.

13,459 Тиханевич Івана, Андрія, Володимира і Михайла з с. Жовчів (Рогатин) від брата Хома Богдана.

13,460 Оберемок Петра з с. Нова Водолеча (Харківщина) від Заяць Титяни.

13,461 Сікора Максима з Бані Болехівської (Стрий) від Вільшинська Анни.

13,462 Шнурер Романа і його брата зі Стрия від Саєвич Теодозія.

13,463 Олексів (Вацюк) Марії з с. Конюша (Перемишль) від Олексів Михайла.

13,464 Мораха Олександра від Василієв Миколая.

13,465 Бутчи Евдокії і Франціс з с. Соснова (Підгайці) від Палка-Сивий Анни.

13,466 Кузик Федора з с. Шидловець, Чекайло з с. Гологір, та знакомих з с. Сидорова, Васильковець і Чабарова від Доленґа Володимира.

13,467 Доманський Миколи і Михайла з с. Глібовичі Свирські (Перемишляни) від Жуковський Василя.

13,468 Павлюк Марії з с. Лінинка Мала (Старий Самбір) від Сагайдак Федора.

13,469 Підгайний Михайла і Миколи з с. Березовиці (Тернопіль) від Вальчишин Михайла.

13,470 Сторошка Насті з с. Чистогорба (Сянік) від Сторошка Анни.

13,471 Литвин Луця, Косек Василя з с. Сівка (Калуш) від Литвин Миколи.

13,472 Коржук Юрія з с. Жабя (Коломия-Косів) від Коржук Анастазії д. Василя.

13,473 Рідних і знайомих з с. Пискоровичі (Ярослав) від Куцло Анни.

13,474 Тхорик Еви, Цар Таньки з с. Середнє Велике (Лісько) від Костик Анни з дому Цар.

13,475 До Українців — братів доброї волі з с. Глібович Великих (Бобреччина) від Креховецька Евгенії з дому Ващук, дочки управ. школи Павла Ващука, просить о афідавіт.

13,476 Сестри з Куциків з Ворощуків, Колинець, Лапковська Розалії зам. Гнятюк з Товмача, Морикот Дмитра з Товмача від Присяжнюк Дмитра.

13,477 Знакомих з пп. Рогатина від Дитиняк Любомири з дому Демянова.

13,478 Покожинська (польської національности) від Гик Марії.

13,479 Шаловило Анни і її сина Евгена та знакомих з с. Чаплі (Самбір) від Гучок Йосифа.

Голоситись на адресу:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно, хай вишле таке** оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує **$1.00.**

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1820. Кінець ренегата.

Палець ренеґата почав уже натискати на язичок кріса. Безпомічний Мутаво звернувся до своїх войовників.

Саме тоді загомоніли нетри від Тарзанового мавпячого крику.

Наче за одним махом десять спис вилетіло до цілі...

...і наче один чоловік. І всі ґенстери впали на землю на своїх місцях.